नडकम् 1 A bone between the shoulders; 'हृदयं जिह्वा क्रोडं सव्यसक्थि पूर्वनडकम्', 'दक्षिणसक्थि पूर्वनडकम्' Katy. -2 The hollow of a bone.

नडश *a.* (-**शी** *f.*) Covered with reeds; (also नडकीय).

नडिनी 1 A quantity of reeds. -2 A reed-bed, a river abounding in reeds.

नडिल *a.*, **नड्वत** *a.* (-**ती** *f.*) Abounding in or covered with reeds, reedy.

नड्या A quantity of reeds.

नड्वल *a.* Abounding in reeds. -**लम्**, -**ला** 1 A quantity or a bed of reeds; बलानि संममर्दाशु नड्वलानीव कुञ्जरः Mb. 6. 63. 14. -2 A place abounding in reeds or grass; नागः प्रभिन्न इव नड्वलेषु Mb. 5. 23. 23; यो नड्वलानीव गजः परेषां बलान्यमृद्नान्नलिनाभवक्त्रः R. 18. 5.

नड्वाभूः *f.* pavement.

नडह *a.* Beautiful, lovely; see लडह.

नत *p. p.* [नम्-क्त] 1 Bent, bowed, stooping, inclined. -2 Sunk, depressed. -3 Crooked, curved. -4 Bowing to, saluting; सुविस्मितं कृत्यमजं नतोऽस्मि तम् Bhag. 5. 18. 4. -**तम्** 1 The distance of any planet from the meridian. -2 The zenith distance at a meridian transit. -3 Inclination. -4 The buttocks (cf. नततटे); L. D. B. -**Comp.** -**अंशः** zenith distance. -**अङ्ग** *a.* 1 bending the body. -2 stooping, bowed. (-**ङ्गी**) 1 a woman with stooping limbs; नताङ्गी मातङ्गी रुचिरगतिभङ्गी भगवती। सती शम्भोरम्भोरुहचटुलचक्षुर्विजयते॥ Ā. L. 4. -2 a woman in general; तामीषत्प्रचलविलोचनां नताङ्गीमालिङ्गन्पवन मम स्पृशाङ्गमङ्गम् Māl. 1. 38. -**उन्नत** *a.* high and low; अस्मिन्नलक्षितनतोन्नतभूमिभागे मार्गे पदानि खलु ते विषमीभवन्ति Ś. 4. 15. -**कालः**, -**घटिका** an hour-angle; distance in time from meridian. -**ज्या** the sine of the hour-angle. -**नाडी**, -**नाडिका** 1 the distance in time of any planet from the meridian. -2 any hour of birth after noon or before midnight. -**नाभि** *a.* thin, slender; तस्याः प्रविष्टा नतनाभिरन्ध्रं रराज तन्वी नवलोमराजिः Ku. 1. 38. -**नासिक** *a.* flat-nosed. -**पर्वन्** *a.* flat-jointed. -**भ्रूः** a woman with curved eye-brows; यदि हंस गता न ते नतभ्रूः सरसो रोधसि दृक्पथं प्रिया मे V. 4. 32.

नतिः [नम्-भावे-क्तिन्] 1 Bending, stooping, bowing. -2 Curvature, crookedness. -3 Bending the body in salutation, a bow, courtesy; त्रिकोणमथ षट्कोणमर्धचन्द्रं प्रदक्षिणम्। दण्डमष्टाङ्गमुग्रं च सप्तधा नतिलक्षणम्॥ Kālikā P. -4 Parallax in latitude (in astronomy). -5 The change of a dental to a lingual letter.

नत्यूहः A kind of bird; see दात्यूहः; एष क्रोशति नत्यूहस्तं शिखी प्रतिकूजति Rām. 2. 56. 9.

नत्रम् A kind of dance.

नद् 1 P. (नदति, नदित) 1 To sound, resound, thunder (as a cloud &c.); वामश्चायं नदति मधुरं चातकस्ते सगन्धः Me. 9; नदत्याकाशगङ्गायाः स्रोतस्युद्दामदिग्गजे R. 1. 78; Śi. 5. 63; Bk. 2. 4. -2 To speak, shout, cry, roar (often with words like शब्द, स्वन, नाद &c. as object); ननाद बलवन्नादम्, शब्दं घोरतरं नदन्ति Mb. -3 To vibrate. -*Caus.* (नादयति-ते) 1 To fill with noise, make noisy or resonant. -2 To cause to make a sound. -With उद् to roar, cry (loudly), bellow (as a bull); असोढसिंहध्वनिरुन्ननाद Ku. 1. 56.

नदः [नदति शब्दायते-अच्] 1 A river, great river (such as the Indus); दधद्भिरभितस्तटौ विकचवारिजाम्बू नदैः Śi. 4. 66 (where Malli. remarks:— प्राक्स्रोतसो नद्यः प्रत्यक्स्रोतसो नदा नर्मदां विनेत्याहुः). -2 A stream, flowing stream, rivulet; सुनिनदैर्नदैर्वृतम् Ki. 5. 27. -3 The ocean. -4 Ved. A horse. -5 A cloud. -6 A praiser (ऋषि). -**Comp.** -**पतिः**, -**राजः** the ocean; प्रथमप्रबुद्धनदराजसुतावदनेन्दुनेव तुहिनद्युतिना Śi. 9. 30.

नदथुः [नद्-अथुच्] 1 Noise, roaring; निनदमिव नदथुमिवाग्नेर्ज्वलन उपशृणोति Ch. Up. 3. 13. 7. -2 The roaring of a bull. -3 Crying.

नदनुः 1 A lion. -2 Sounding, roaring; यदाकृणोषि नदनुं समूहसि Rv. 8. 21. 14. -3 The sound of praise. -4 War, battle. -5 A cloud.

नदिः Ved. Praise.

नदिका A small river, rivulet, rill, brook.

नदी A river, any flowing stream; रविपीतजला तपात्यये पुनरोघेन हि युज्यते नदी Ku. 4. 44; यथा नद्यः स्यन्दमानाः समुद्रेऽस्तं गच्छन्ति नामरूपे विहाय Muṇḍa. -**Comp.** -**इनः**, -**ईशः**, -**कान्तः** 1 the ocean; नदीनः पर्यन्ते परमपदवीनः प्रभवति Karpūrastava. -2 An epithet of Varuṇa; L. D. B. -**कान्ता** 1 the rose-apple. -2 a shrub. -**कूलम्**, -**तीरम्** the bank of a river. -**कूलप्रियः** a kind of reed. -**ज** *a.* aquatic. (-**जः**) 1 an epithet of Bhīṣma. -2 antimony. (-**जम्**) a lotus. -**तर** *a.* crossing a river. -**तरस्थानम्** a landing-place, ferry. -**दोहः** freight, river-toll, fare. -**धरः** an epithet of Śiva. -**पङ्कः** the marshy bank of a river. -**पतिः** 1 the ocean. -2 an epithet of Varuṇa. -**पूरः** a river which has overflown its banks. -**भवम्** river-salt. -**मातृक** *a.* watered by rivers, irrigated, supplied with the water of rivers, canals &c. (as a country &c.); संग्रामभूमीषु भवत्यरीणामस्रैर्नदीमातृकतां गतासु N. 3. 38; cf. देवमातृक; देशो नद्यम्बुवृष्ट्यम्बुसंपन्नव्रीहिपालितः। स्यान्नदीमातृको देवमातृकश्च यथाक्रमम्॥ Ak. -**मार्गः** the course of a river. -**मुखम्** 1 the mouth of a river; नदीमुखेनैव समुद्रमाविशत्; वृद्धौ नदीमुखेनैव प्रस्थानं लवणाम्भसः R. -2 a kind of grain. -**रयः** the current of a river. -**वङ्कः** the bend or arm of a river. -**ष्णः** (**स्नः**) 1 bathing in rivers; ततो नदीष्णान् पथिकान् गिरिज्ञान् Bk. 2. 43. -2 knowing the dangerous spots in rivers, their depth, course &c.; ततः समाज्ञापयदाशु सर्वानानायिनस्तद्विचये नदीष्णान् R. 16. 75; (hence) -3 experienced, clever. -**सर्जः** the Arjuna tree.

नद्य *a.* Connected with a river.